

Rectoria d'Espinalbet

Castellar del Riu

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: A la zona d'Espinalbet.
Emplaçament Adossada al costat de l'església de Sant Vicenç d'Espinalbet.

Coordenades:

Latitud: 42.11878
Longitud: 1.80803
UTM Est (X): 401467
UTM Nord (Y): 4663652

Classificació

Número de fitxa 08050 - 23
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle XVIII
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 001204000DG06C0001XY

Fitxes associades:

[Sant Vicenç d'Espinalbet](#)

[Castell d'Espinalbet](#)

Autoria de la fitxa Sara Simon Vilardaga
Data de registre de la fitxa: dt., 28/06/2011 - 02:00

Descripció

Al costat SE de l'església de Sant Vicenç d'Espinalbet hi ha adossada la rectoria. Es tracta d'una gran casa que conforma una planta irregular, resultat de les diferents ampliacions i modificacions esdevingudes al llarg dels anys. L'edifici consta de planta semisoterrània, baixa, primera i sotacoberta o golfes; la teulada és a dos vessants. El fet que l'edifici estigui construït sobre terreny amb desnivell implica que les façanes no presentin el mateix alçat en tots els seus costats, permeten per exemple que a la façana sud-est hi hagi una porta que doni accés a peu pla a la planta semisoterrània (des d'aquesta façana semblaria la planta baixa), i en la façana sud-oest s'accedeix directament a la planta baixa (o primera en la façana sud-est). La casa obre amb tres façanes, l'accés actual és a través de la façana orientada vers el sud-oest, per accedir-hi cal creuar una mena de baluard que s'estén pel costat de ponent de l'església, i que ens permet arribar a una altra obertura que té llinda plana de fusta amb la data 1768 incisa. La porta actual queda situada sota la galeria o porxo, i no té cap element a destacar. La façana sud-est també té una altra porta d'accés, en aquest cas obre al nivell inferior (semisoterrani), en aquest espai unes escales de pedra ens condueixen a la planta superior (que es correspondria a la planta baixa si accedim des de l'actual porta d'accés). El fet que la casa presenti diferents fases constructives es reflecteix també en el diferent acabat dels seus murs, tot i això en conjunt l'estructura és bastida en base a murs de carreus desbastats i pedres irregulars, amb cantoneres de blocs també desbastats amb alguns angles amb peces de mides molt més grans que en altres. Pel que fa a les obertures, n'hi ha de formades per brancals de carreus i llinda plana de fusta, algunes del tipus espitllera amb el contorn tot en pedra, però la majoria són de traça senzilla i moltes són resultat de modificacions contemporànies (es van fer més grans). Hem de destacar les obertures de les galeries, de fet hi ha dues façanes amb galeria, la del costat sud-est és una galeria a nivell de planta primera (en aquesta façana es correspon a la planta segona), és una obertura més o menys centrada que conforma una galeria o eixida amb dues grans obertures en arc carpanell fet en lloses posades a plec de llibre, suportats en un pilar central fet de carreus i als laterals en el mateix mur de façana. L'altra galeria és en la façana que obre cap al sud-oest (la façana actual d'accés principal), és una galeria de dos nivells (a planta baixa que funciona més com un porxo d'entrada i planta primera, és formada per dues grans obertures per planta de llindes en arcs rebaixats fets en dovelles de pedra ben tallada i suportats en pilars també de carreus i en els murs de façana; a la planta primera a l'extrem més sud de la galeria hi ha una altra petita obertura, que a planta baixa no és visible ja que s'ha construït un petit annex just en aquest costat, de tota manera des de l'interior sembla endevinar-se que pot ser en aquest nivell també hi era.

Pel que fa a l'interior, la planta semisoterrània ocupa una superfície menor que la resta de nivells, ja que en aquesta hi ha els afloraments de la roca on està assentada l'estructura de la casa. L'estructura interior és en base a murs de càrrega, a nivell de golfes trobem la continuïtat d'alguns d'aquests murs però també estructura de suport amb pilars. A la planta baixa, la distribució interior presenta una distribució una mica irregular, però hi podem trobar la gran sala-menjador ocupant l'espai central, i estances a cada costat, a llevant hi ha la zona de cuina amb llar de foc i la fornícula d'una antiga pica avui reformada. A la planta primera sobretot són habitacions o dormitoris, amb accés a les dues galeries (la del costat sud-est i la que obra més cap a ponent), tenim també una estança destinada a forn i pastador, i una altra petitona estança amb sostre de volta encofrada en pedra.

Observacions:

(Cont. Descripció) Es conserven diversos paviments de lloses de pedra i altres amb cairons, també hi ha alguns terres amb posts de fusta, i la majoria dels forjats són de bigues de fusta (algunes amb els angles amb motllura), l'entrebiga és de posts de fusta o revoltos.

Des de la rectoria hi ha accés directe a l'església.

A la planta semisoterrània hi ha les restes d'estructures que estaria bé aclarir-ne la funcionalitat, també el parament dels murs és més acurat.

La rectoria és utilitzada com a casa de segona residència.

Història

L'indret on s'alça la rectoria d'Espinalbet és un petit turonet ocupat també per l'església de Sant Vicenç d'Espinalbet i per restes d'estructures del castell d'Espinalbet.

Les referències documentals del lloc d'Espinalbet es remunten a l'època medieval, així la primera notícia es refereix a la parròquia, l'església de Sant Vicenç d'Espinalbet, que s'esmena en l'acta de consagració de Santa Maria de la Seu d'Urgell, (s. X o inicis del XI).

Al llarg del segle XII consten diferents referències del lloc d'Espinalbet, època en que figura com a propietat de la família vescomtal del Berguedà. El conegut trobador Guillem de Berguedà heretà del seu pare el vescomte Guillem de Berguedà (1183) el castell d'Espinalbet, junt amb altres castells i altres possessions. En el testament del trobador Guillem de Berguedà, 1187, hi figuren diferents referències al terme de Castellar del Riu, i en concret a Espinalbet, en aquestes trobem que es refereix també al delme de Sant Vicenç d'Espinalbet, especificant que ell i el seu pare el retenien injustament, i especifica que vol i mana que aquest delme sigui per aquesta església de Sant Vicenç i els seus successors per a la salut de la meua ànima i de tots els seus parents. (Cat rom. 40-41).

Al segle XIV i XV hi ha altres referències relacionades amb l'església de Sant Vicenç i perduren al llarg de l'època moderna continuant referint-se a l'església amb caràcter de parroquial.

Les referències directes a la rectoria són molt escasses, així, en el llibre "Registro de las casas de campo de cada distrito y los aforados de guerra. nº63. 1856 nº 32" (ACBR), en aquest llistat trobem una menció al "curato" que hem de pensar que es refereix a la rectoria. En el llibre "Amillaramiento de dicho distrito certificado el anyo de 1862" (Conservat a l'Arxiu Municipal), figura "Fincas del Estado procedentes del curato de Espinalbet, posesión llamada caseta del Rector".

De tota manera, gran part de l'estructura degué ser bastida en època moderna, arran sobretot de la modificació de l'església en època barroca és probable que ja es construís la rectoria, potser no encara amb la configuració que veiem avui. Cal dir que l'única referència cronològica que tenim és la data 1768 en una llinda de la casa. Tanmateix al llarg del segle XIX la casa també degué experimentar algunes modificacions importants. I no podem descartar que de fet l'estructura més antiga respongui a una època anterior, s'ha considerat la possibilitat que els seus fonaments puguin estar relacionats amb estructures de l'antic castell.

Bibliografia

- GUILLEM DE BERGUEDÀ I ALTRES TROBADORS (1986): Obra poètica. (Pròleg de Martí de Riquer). Edicions de l'Albí, Escriptors Berguedans, núm. 2, Berga.
- RIQUER, M. de (1971: 280): Guillem de Berguedà. Vol. I: Estudio Histórico, literario y lingüístico. Espluga de Francolí: Abadia de Poblet, 1971.
- SERRA, Rosa. (et al.) (1991). Guia d'Art del Berguedà. Ed. Consell Comarcal del Berguedà Patronat del Centre d'Estudis del Berguedà, Berga.
- VVAA. (1985): "Catalunya Romànica. XII. El Berguedà", Fundació Enciclopèdia Catalana, Barcelona.
- VV.AA. (1990). "Catàleg de Monuments i Conjunts Històric-Artístics de Catalunya", Direcció General del Patrimoni Cultural, Servei del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya, Barcelona.
- VV.AA. (1994:137-141). "Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. El Berguedà", vol.5, Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

